Sarkadi Bence

KIHASTÖTT TER

2010 MARCH 24

ANTOLOGY, BENCE SARKADI

Kohepunta e-raamatuilmet

Eesti keel: Ilja Lagunov
Vene keelde tõlkinud:
Ivan Kudrjavitshev
Ilustratsioon:
Alexander Gaev, Jevgeni Kozlov

Ärkdes 2007. aastal ne Ouder Theosuudmele tekipanud korralisse kolapunktist maailmast ellusuudmed ja ellusuudmed ja ellusuudmed ja

megtartsa közösségét.

Az egyik legérdekesebb tanulsága egy torontóihoz hasonló fesztiválnak, hogy mindegy, kevés járókelőből kell-e közönséget toboroznia, vagy tízezrekből kell kihalászni a maga nézőit, a professzionális utcaművész ugyanazzal az eszköztárral oldja meg mindkét feladatot. Egy utcafesztiválon, bár a körülmények kevéssé hasonlítanak a „valódi" utcai játékra, a közösség odavonzása és megtartása szinte azonos módon történik. A néző-kör kialakítása talán az utcai játékos legnehezebb feladata, mert a tömegek összeverődésében, közösséggé-közösséggé formálásában nagy szerepe van az egyszerű szóhullásában rendkívül sok a kiszámíthatatlan elem. Ennek ellenére számos technika létezik a közönségcsalogatásra. A kulcs az első pár ember megnyerése. A hétköznapok utcáján az előadónak fel kell ismerni a nyilvánvaló tényt, hogy potenciális közönsége nem azért ment az utcára, hogy őt lássa. A helyszíntől függően „az utca embere" siet valahova, célja van. A metrólejárók környékén álló gitárosnak gyakorlatilag semmi esélye nincs, hogy megállítsa a rohanó tömeget, ezért előadásának dramaturgiája az ismétlésen és a folyamatosságon alapszik. A sétálóutcák, óvárosok, dísztereek és parkok másfajta közönséget igérnek, ám itt is számításba kell venni, hogy az arra járó emberek nem a művészt jöttek megnézni, meghallgatni. Az előadónak észre kell vetetnie magát, ha azonban az arra járók erőszakosnak, zavarónak érzik jelenlétét, elkerülik.

torontobuskerfest.com

Az utcafesztiválon, bár feltehetően mindenki, aki arra jár, eleve érdeklődést mutat az előadások iránt, nem kevésbé küzdelmes a nézők megállítása és megtartása, mint egy átlagos hétköznap, egy átlagos utcán. A probléma azonban más, mint Pesten, Szalonikiben vagy Nicosiában, ahol kuriózumnak számít az utcai kalapozó. A civilek és kalapozók közötti feszültség egy fesztiválon nem érzékelhető. Itt minden sarkon játszik valaki, és még a legbizarrabb kardnyelő mutatványok sem rémisztik el a közönséget. A küzdelmet inkább az jelenti, hogy Torontóban például három napon át, egy hat utca által behatárolt, pár háztömbnyi területen, másfél millió néző kegyeiért küzd több mint ötven előadás. A nehézséget a bőség zavara okozza: ahol minden sarkon, minden kapualjban és minden járdaszigeten történik valami, kitűnhet-e úgy az előadó, hogy körülötte alakuljon ki a nézők karéja és még tudja-e tartani őket a műsor végéig, amikor eljön az idő, hogy körbeadja a kalapot.Az érdeklődés folyamatos fenntartásáért meg kell dolgozni az üres utcán is, ahol elvben semmi nem vonja el az emberek figyelmét. Ezzel kapcsolatban hasznos tapasztalattal lettem gazdagabb egy őszi estén a Fehér Torony tövében. Történt ugyanis, hogy egy jól sikerült közönségcsalogatás után szép számú néző gyűlt körém. Éveztek az előadást, én pedig élveztem a játékot. A fináléban azonban, amely nélkül az előadás kurta-furcsa lenne, és senki nem tudná, mikor is kell a kalaphoz járulni, váratlanul elszakadt egy fontos zsinór. A folyamatos utcai játék, a szállítás, csomagolás, a beton színpad az átlagosnál jóval nagyobb terhelést jelent a báboknak. A zene szólt, a közönség lelkesedett, de a szakadt zsinórral semmiképp nem tudtam folytatni. Mivel a többi számot már látták, mást nem tehettem, mint közöltem, hogy technikai problémák léptek fel, és megköszöntem a figyelmüket. Leültem, és nekiáltam helyrehozni a hibát, mert később mindenképp tovább akartam játszani. Amikor azonban felnéztem a munkából, csodálkozva láttam, hogy a közönség nagy része továbbra is ott áll, és figyeli, mit csinálok. Minél aggódóbb arccal, minél nagyobb koncentrációval végeztem az egyébként elég egyszerű javítást, annál nagyobb érdeklődéssel és várakozással néztek. Amikor kész voltam, megtapsoltak, mintha a legnehezebb mutatványomat hajtottam volna végre.

ura maradok a helyzetnek

Már akkor is tudtam, hogy nem annyira az érdekelte a nézőket, mi lesz az előadás vége, hanem hogy miképpen oldom meg a problémát. Még ugyanaznap kipróbáltam valamit, amit később szinte állandó elemként építettem be utcai előadásaimba: a játék egy bizonyos pontján látványosan összekuszáltam az egyik marionett zsinórjait, majd a játékot nem félbeszakítva, pár „ügyes" mozdulattal újrá lettem a „technikai nehézségen". Közben látszott az arcomon, hogy valami nem stimmel, de mégis ura maradok a helyzetnek. Hamar nyilvánvaló lett, hogy ez elég: a néző észreveszi, menynyire nehéz, milyen sok gyakorlást is igényel az attrakció. Ugyanarról a jelenségről van szó, mint amikor a cirkuszban a kötéltáncos megremeg, vagy megcsúszik a kötélen. Amíg nem lettem egy cirkusz-rendező alberlője Szalonikiben, nem tudtam, hogy az ilyenfajta botlás és megremegés mindig szándékos, és a hatás fokozását célozza. Nem mindenki tudja, „mily könnyű mit mondanak nehéznek és mily nehéz a könnyű, mit a medvék lenéznek".

torontobuskerfest.com

Ezer és egy összetevő befolyásolja tehát az utcai játék sikerét: olyan művészeti ágról beszélünk, ahol színte zavarbaejtően sok a változó. Láthattuk, hogy elsősorban a hely és az idő definiálhátó nehezen. Olyan támpontok nélkül, mint a színház épülete, a meghirdetett időpont, vagy a jegy megvásárlása, az utcai előadásnak magának kell megteremtenie saját kereteit. A 'színpad' az a tér, amelyet az előadó 'kihasít' a környezetből, és amelynek formáját és méretét a nézők helyzete határozza meg. A kihasított tér csak addig él, amíg az előadás tart: aki egy perccel a műsor befejezte után érkezik, annak a játéktér már nem hordoz jelentést. Változó tényező a közönség is – sokkal inkább, mint a hagyományos színházban. Nemcsak a közönség összetétele kiszámíthatatlan, hanem az is, lesz-e egyáltalán a járókelőkből nézőközönség, vagy járókelők maradnak, és ha egyszer megálltak, megmaradnak-e közönségi minőségükben az előadás végéig. Mindez a művész ügyességén múlik, ahogy az is, ami a színházban nem kérdés: fizet-e a néző az előadásért. A tapasztalaton, a tudáson, a jól megválasztott helyszínen és időponton, és nem ritkán a szerencsén is múlik, vajon sikerül-e leküzdeni az emberek kezdeti közönyét, idegenkedését, és sikerül-e megragadni a figyelmüket, vagyis sikerül-e őket kiemelni a környezetükből, és belehelyezni abba a varázskörbe, amit egy utcai előadás akár a leghétköznapibb sarkon is létrehozhat. És mégis, bármilyen kiszámíthatatlanok a tényezők, bármilyen kevés a támpont, az utca mégis az egyik legmegbízhatóbb színpad és színház. Régebben létezik, mint a kőszínházak, és nem függ sem épülettől, sem támogatástól. London utcáin akkor is kalapoztak, amikor a puritánok bezárták a színházakat, Prágában akkor is naponta kimennek a mutatványosok a Károly hídra, ha a rendőrség mindennap razziázik. Ha az egyik országban tiltják, a másik országban tovább virágzik, ha a bábost elkergeti egy árus a sarokról, a másikon folytatja a játékot. Évszázadok óta hasítja ki a maga terét az utcából, része a városi életnek, és minden bizonnyal az is marad: a zene, a pantomim, a szonglőrködés, a bűvészkedés, a báb – a kalapozás.

felső kép | Sarkadi Bence a Buskerfest-en, torontobuskerfest.com

CÍMKÉK

2010 | figyelem | helyzetek | információ | kalapozás | közösség | utcaszínház

MEGOSZTÁS KÖZÖSSÉGI MÉDIÁN

FACEBOOK | GOOGLE+ | TWITTER | TUMBLR | E-MAIL | NYOMTATÁS

Liget

Sarkadi Bence | 2

TOVÁBB A SZERZŐ OLDALÁRA

KAPCSOLÓDÓ BEJEGYZÉSEK

PEREMVIDÉKI ROMANTIKA
2023-07-27

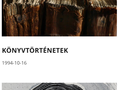

KÖNYVTÖRTÉNETEK
1994-10-16

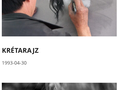

KRÉTARAJZ
1993-04-30

KÖRÜTI METAMORFÓZIS
2024-11-12

HOLTTÉR
2021-01-10

BEFEJEZETLENSÉG
2018-09-25

KAPCSOLAT

1122 Budapest Kisseváhegyi út 4-6./b

info[kukac]ligetmuhely.com
Mobil: +36 20 322 6869
Tel.: +36 1 355 0636

FŐTÁMOGATÓK

Emberi Erőforrás Támogatáskezelő
Bethlen Gábor Alap

TÁMOGATÓK

Meleget.hu
Builder
Training360
Perfumum

TÁMOGATÁS

Alapítványunk örömmel fogadja a kultúra és az esélyegyenlőség ügyét fontosnak tartó magánszemélyek és cégek anyagi segítségét.

LIGET MŰHELY ALAPÍTVÁNY

MagNet Bank 16200137-18534788-00000000

ADÓSZÁM

19672139-2-43

Hangos Liget és Szitakötő

Letölthető folyóiratok

Fontosnak tartjuk az adatok védelmét

A böngészési élmény fokozása, a személyre szabott hirdetések vagy tartalmak megjelenítése, valamint a forgalom elemzése érdekében sütiket (cookie) használunk. A "Mindet elfogadom" gombra kattintva hozzájárulhat a sütik használatához.

Testreszabás | Elutasít | Mindet elfogadom